

რედაქცია

გაზეთის რედაქცია თბილისში, ვაჟა-ფშაველას ქუჩის 10-ე კმ-ზე.
საქართველოს ადრესი: Вь Тифлисъ, вь редакцїи „Дრობა“.

დროება

ბაგოდის უძველესი ორშაბათის ბარდა

შანი განცხადებისა

დღის ასობით, ასოცე ქვეყნის მთელი მოსახლეობისათვის, წყვეტილია...
თუ სჯობია მოითხოვს, რედაქცია განსწავლავს და შეამოწმებს დასახელებულ გამოცხადებულ წერილებს...

„დროებას“ შანი:
თბილისი... 9 მან.
ქუთაისი... 5 მან.

მათარნივე გრიგორის ასული მესხისა, იოსებ გრიგორის-ძე მელიქოვი და სარგის სიმონის-ძე მესხი ბუღითად მწუხარებით აუწყებენ—პირველი ორი თავის დედისა და მესამე თავის სიდედრის ანნა ივანეს ასულის მელიქოვის გარდაცვალებასა, 16 ამა ლენობისთვის, ნათესაებსა და ნაცნობებს სთხოვენ მობრძანდნენ მიცვალებულის გამოსვენებაზედ დღეს, 19 ოქტომბერს, დილის 10 საათზე, საკუთარის სახლიდამ (სოლოლოკი, ბაღის ქუჩა, სახ. № 43) ფრანგების ლეთის-მშობლის ეკლესიაზე, შუაბაზარში.

რადგან ღმრს სტამბა დაკბილია, ამის გამო სვალ გაზეთი ვერ გამოვა.

არწიუნის თეატრი
მოსახლათს, 20 ოქტომბერს
ახალქულის რიცხვში
ქართული დრამატული დასისაგან
წარმოდგენილი იქნება

მუჯახის ასული
დრამა 3 მოქმედ. თხზ. ბ. წერეთლისა.
პირველად
მონებაში
ორდევითა 1 მოქმედ. ა. საგარელი-სა.
დასწავისა 8 საათზედ.

სახსტატო ინსტიტუტში გუგის დასრულებულს ქსურს აძლიოს
გაავითილავი
პირბების შეტყობა შეიძლება
„დროების“ რედაქციაში. (3-2)

დროებისა ფელტონი, 19 ოქტ.

ბამის-აკვლელი
(მოთხრობა *)

მხემ წვერი ამოყო და სუნჯის ტყის ფოთლები მოჭინა ოქროს ფერად.
აქამდისინ გაჩუმებული ბუნება თითქოს ღიმილით მიეგება, მოღიმარს მნათობს, ყველა ცხოველი გრძობდა, რომ ის ცოცხალია და მისთვის ეძლეოდა თავისუფალს მხიარულებას.

ტელეგრაფი

(სახლსა-შორის ტელეგრაფის ხავერდისა)

კაბარბურლი, 16 ოქტომბერს. გაზ. „ნოვოე ვრემია“ იწერება: გრანჭ ღმრის-მედიქოსს მიეცა ნება ატაროს წოდება ქ. ტფილისის სახატოთა მოქალაქისა.

წინადადება, რომ კიევში და ადესში შესდგეს ორი ახალი დივიზიონი ჟანდარმებისა

ორმოცდა ათი წლის იუბილეისათვის ნიკოლაევის დენკალურ შტაბის აკადემიისა გაიმართა ხელის მოწერა პენსიის დასაფუძნებლად მისთვის, ვინც საუკეთესო თხზულებას დასწერს საინჟინერო ნაწილიდან.

კაბარბურლი, 17 ოქტომბერს. ფინანსთა მინისტრის წინადადება დასამტკიცებლად უწება ქალაქებისა და

მოსული დილის სამუშაოზედ, არ კმაყოფილდებოდა ერთის ადგილით, იმას იზიდავდა სხვა და სხვა სურნელები თავიანთის სიკვლეუკით და სინაზით, რომელნიც ათას ფერად შეხამებულიყვნენ.

ერთბაზად ამ საერთო გარმონიას შეუერთდა ხმელი წიწკების მტვრევის ხმა, აშკარად სჩანდა, რომ რალა-სა სულდგმული გ მოსულიყო ამ ადგილებში, — უთუოდ იმასაც უნდოდა დამტკბარიყო ბუნების საერთო მოწყობილის მშვენიერებით. ამისთვის იზრუნა ბუნებამ, ამისთვის ეცადა, ამისთვის შეამკო დედამიწა, რომ სულდგმულთ ყოველივე ნეტარებით ისიამოვნონ, ისარგებლონ!

არ გამოვიდა რამდენიმე ხანი, როდესაც სამი კაცი წყნარად და ფრთხილად, თვალთვლებით გამოჩნდნენ. ისინი დამწკრივებულნი ერთმანერთს მოსდევდნენ; იმათი შეიარაღება და სამგზავრო ტანსაცმელი ამტკიცებდა, რომ ისინი შორს გზას უნდა გამგზავრებულიყვნენ.

როდესაც ისინი ტყის ნაპირს მოახლოვდნენ, მოწინავემ ხელით ანიშნა, უკანები შესდგნენ და თითონ-კი

დაბების უძრავ ქალებათა გადასახადზე 1883 წელს — ჯამი 2,214,826 მან.

სამხედრო მინისტრის გადაწყვეტილებით მიღებულ იქმნენ 10 ქალი თავისუფალ მსმენლებად საექიმო გურსების პირველ კურსში; 140 თხოვნა კიდევ სხვა არის მიცემული.

ფიქრობენ, რომ ის წესება რომელიც მიღებული იქნებინან დამტკიცებულს უდავო გეგმისთვის შესწავლავნაგრად უდავო ბარათებზედაც, თუ შესუსის მგებულისგან „ზადლოვი“ არ იქნა განცხადებული.

გაზ. „სოფლისტი“-ს სიტყვით მძრთებლობა აძლევს სესხად თავისუფალ ფლოტის საზოგადოებას 7,500,000 მან.

მანა, 17 ოქტომბერს. მეტის წვიმებისგან გადმოვიდა მდინარე დრავა.

ლონდონი, 17 ოქტომბერს. გაუწინანებელი წვიმებისათვის ინგლისში. მდინარე ტემზა გადმოდის.

გუმის დაბრუნდა ღამდონში დენ უელსელი, რომელიც იყო ეგვიპტეში გაგზავნილი ინგლისის ჯარებს უფროსად.

სიფრთხილით მიახლოვდა ტყის ნაპირს, საიდგანაც დაუწყო თვლიერება წინ დაცემულს ტრიალს მინდორს. ტყის შორი-ახლოდ მოჩანდა სამკუთხედ ბუჩქები, რომელთ შუაგ რჩებოდა კვლეუკი სამ კუთხივე პატარა მინდორი. სწორედ ამ ალაგს ჩასცივებოდა ახალ მოსული და უყურებდა.

იმან იქ უთუოდ ვიღაცანი გაარჩია, რადგანაც პირში ჩაიდო ორი თითი და სამჯერ ძალზედ დაუსტოია. ამ ხმაზედ ორი შეიარაღებული კაცი გამოვიდა, რომელთა შორის ერთში ფარჩოს იცნობდით და ხმა-მადლა დაიძახა:

— აქ გამოდით იაგო! რაი მოგივიდათ ამდენს ხანს?

ტყეში მყოფნი გამოვიდნენ და მიესალმნენ იქ მყოფებს.

— რათ დაიგვიანეთ? იკითხა კიდევ ჩორამ?

— რაი ვეცი, აბა არსად მივბრუნებულეართ-კია და... შასუხა იაგომ.

— მღებრ, დაურთე მწვადები. მიუბრუნდა ჩორა თავის ამხანაგს და თითონ კი წაჰყვა იაგოს და იმის ამხანაგებს წყაროზედ, რადგანაც ნამ

ხალხების ერთმანეთზე დაგოკიდებულება *).

შოველთვის, როდესაც რომელსამე ხალხზე ელაპარაკობთ, წარმოგიდგება ის მიწა-წყალი, სადაც ბინა დაუდგია იმ ხალხს, ჰქონია თავისი ისტორია, მცხოვრებელნი შეკავშირებულნი ყოფილან ერთის ერთს, ერთის წასრულის ისტორიით და ერთისავე აწყოთი. ზოგჯერ შეიძლება, რომ ის ხალხი დაყოფილი ყოფილიყოს რამდენსამე წერილ ნაწილებად ან რამდენსამე სარწმუნოებას აღიარებდნენ. მაგრამ მცხოვრებნი შეერთებული ყოფილან ტერრიტორიით, ჩამომავლობით და ერთს. ზოგჯერ ამ სამ რამეს კიდევ ორი შემადგენელი რამ დაემატება: სარწმუნოება და ხელმწიფება.

შოველი ხალხი ამ გვარად შეერთებული თავის საბინაო მიწა-წყალზე (ტერრიტორიაზე), სცილობს დაცვას თავისი მიწა-წყალი, თავისი გვარტომობა, თავისი ენა და სხვ.

თუ ამ გვარად თავის მიწა-წყალზე დაბინავებულ ხალხში რ მ სწარმოებს, სწარმოებს ისე, რთვორც ხალხსა ბუნება მოითხოვს და ხალხს თავის საკეთილოდ მიაჩნია. ხნავს, სთესს, ვა

*) სსვა-და-სსვა მიხეზის გამო, ეს სტატია სწულად ვერ იბეჭდება.

გზავრებს ხელ-პირის დაბანა უნდოდათ.

— აქ ვქანოთ პური, დავისვენოთ ცოტა და გაუდგეთ გზას. შთხრა შარხომ, როდესაც ქართველებმა პირი გაიგრილეს ცივის წყლით.

— პარგი იქნება, ცოტა კიდევ აგრილდების. შასუხა იაგომ.

— აქ სახელმწიფო გზასთანაც ახლო ვართ და ტყესთანაც, თუ შეგებნდა რამე კიდევ ვინებლოთ.

— აგრე. იყო ისევ პასუხი და მე-საუბრენი შევიდნენ ბუჩქებს შუა.

მგზავრები საჩქაროდ შენაყრდნენ და წინაღობებიდგანვე დაქანტულნი მიეყარნენ ვისაც სად შეხვდათ. მარტო მღებრდ არ დაწვა, რადგანაც ამხანაგებს ყარაულობა ეჭირებოდა, რათა უსაბედოთ თავს არავინ წამოზდგო-მოდათ.

სანამ ესენი ამ განხვენებაში იქნებიან, მეტი არ იქნება გაგაცნოთ ეს ახალი პარი, რომელიც შემდგომი არა მტირედს მონაწილეობას მიიღებს ჩვენს მოთხოვრებაში.

მღებრდ იყო ოც-და-ათს წელს მიღწეული, ტანადი და მხარ-ბეჭ გადგმული ვაჟკაცი; იმას დიდი ხანია რაც

კრობს, მხედრია, გამგებელი, მასა- მართლედ და სხვა ისე, როგორც მას ესმის და როგორც ნიჭი უჭირს.

მოხდება ისე, რომ ისტორიულის გარემოებით ამისთანა ხალხი სხვა სა- ხელმწიფოს ხელში გადავიდეს. ხალხი მანც თავის მიწა-წყალზე რჩება, მუ- შაობს და ქვეყნის ბედნიერებას და საზღვარად ხალხის წარმატებას ზრუ- ნავს. ხალხი ხალხად რჩება, თუ თა- ვის მკვიდრ საისტორიო მიწა-წყალს თავს არ ანებებს და სხვაგან არ გა- დადის. თუ გადავა, იშლება სახალ- ხო ოჯახობა.

მეორეს მხრით, თუ რომელსავე ხალხში შედის სხვა ჩამომავლობის ხალხი, არა სურს მკვიდრ ხალხის ცხოვრებას დაემორჩილოს, არამედ თავის გვარტომობას ისეთივე ადგილი მისცეს, როგორც მკვიდრ მცხოვრე- ბელ გვარ-ტომობასა აქვს, ამით თა- ვის ხალხის ოჯახსაც შლის და საცა შედის იმ ხალხის ოჯახის მოშლაც შეუძლია.

მაშასადამე რომელ ხალხსაც თავის ხალხობის და გვარტომობის შენახვა სურს უკუნითი უკუნიამდე, ის უნდა დარჩეს იმ შემოფარგლულ ადგილს, რომელიც ბედსა და ისტორიას მის მამა-პაპისთვის დაუცავს, სადაც მისს ხალხს ისტორიული სიყმაწვილე და ვაჟკაცობა გამოუვლია. რასაკვირ- ველია, შეიძლება, რომ კაცი თავის ხალხისაგან, თავის მამულისაგან წავე- დეს სხვაგან სადმე თავის საქაროებრი- სათვის; მაგალითად ნემცი-ფრან- ცუხებში, ან ფრანცუზი-ნემციებში. მაგრამ ცოლ-შვილით ნათესაობით, მთელის სოფლობით და ქალაქობით

თოფი ავლო ხელში და ხან მარტო, ხან რამდენიმე ამხანაგით დაეხეტებო- და იმ გზებზედ, სადაც მოძრაობდა რუსების ჯარი. პატიოსანი, გულადი და ვაჟკაცი მღებრდ წუთიდ-წუთს და მოუთმენლად ელოდა ხოლმე, რომ დასცემოდა გაუფრთხილებელს მგზავრს. რუსებს, გაეცარცვა ისინი, მოეტაც- ნა საქონელი, ცხენები და თუ მო- ხერხდებოდა თითონ კაცებიც და ტყვედ გაეგზავნა შამილთან; ან კი- დევ შეხედებოდა ვისმე გამოპარულს, გამოქცეულს შერიგებულთაგანს, ან სალდათებს, რომელნიც დაწუხებულ- ნი აფიცრების მკაცრის საქციელით და მოპყრობით, წამ-და-უწუმ თავს ირჩენდნენ შამილთან გახიზნებით, ის გზა ეჩვენებინა. ამ გვარი ხალხი, რა- საკვირველია, შამილისაგანაც დიდის სიხარულით მიიღებოდა, რადგანაც ისინი თავ-განწირვით იბრძოდნენ და ზოგთ ზარბაზნების მოვლაც იცოდნენ და ამ გვარი მკოდნე ხალხი-კი ისე ეჭირებოდა იმას. მაშასადამე მღებრდ ერთი ისეთი სასარგებლო კაცთაგანი იყო ამ ბრძოლების დროს, რომელ- საც ყველანი და შამილი განსაკუთ- რებით აფასებდა.

მღებრდი იცნობდა ყველას, ყველ- გან ძმეთ ნათესავები და მეგობრები

აყრ, ოჯახობის მოშლა და დადგმა მხოლოდ იმათ იციან, რომელნიც სამუდამოდ თავის მიწა-წყალზე, გვარ- ტომობაზე ხელს იღებენ და გადადიან ამერიკაში.

დიდი უბედურება არის ხოლმე ორისავე ხალხისათვის, როდესაც ერ- თი ხალხი მეორეში დიდს რიცხვით სახლდება. იმ ერთ ერთს ისეთს საქ- მეს მისდევს, რომ დიდი სარგებლობა აძლიოს ადგილის შრომით; ამისთვის ისეთს ადგილებს ირჩევს, საცა ამ საქ- მეს გასაწვლი აქვს. აქედან იმ ხალხმა, რომ ადგილობრივი ძველად მცხოვ- რები განზე მიგდებულნი რჩება და გზა ეკერის, იმ სასარგებლო საქმეს მიუხ- ლოვედეს.

ამ აქ იწყება ბრძოლა ძალიან ცუ- დი და არა სასურველი. მ. ბრძოლა ხდება არა თუ უბრალო ეკონომიურ ბრძოლად, არამედ მსთან მწარე გვარ- ტომობისა და ზოგჯერ სარწმუნოე- ბისაც.

დღიური

მასულ შაბათს, ს.ლამოს 12 საათ- ზედ, ცენტრალურ სასტუმროში მომ- ხდარა შემდეგი, სწორედ რომ აღმა- შფოთებელი, ამბავი. მიღაც სამი კა- ცი, საზღვრო ტანთ-საცმელში, შეც- ვივინულან სასტუმროში, ჩამოურბე- ნიანთ ყველა კარები, ბოლოს ერთი უნახავთ დიად, შევარდნილან შიგ- ანაღებული ხრძოლებით და ერთი კი- ჟინით. ამ ოთახში მდგარა ოჯახობა: დედა წვრილი შეიღებით.—დედას და წვრილ შეიღებს შეუქნით ერთი ეი- ვგლახი, წივილ-კივილი. ბამოვარდ-

ჰყვანდა, ყველას იმასთან საქმე ჰქონ- და ურიცხვი შემთხვევების გამო მოაზრება იქამდინ გაეხსნოდა, რომ რაც უნდა გაჭირებდა შეხედრეყო, სწრაფად მოიხზრება, თუ როგორ გა- მოსულიყო საშიშს და უსიამოვნო მდგომარეობიდან.

ის ათას ჯერ ყოფილა მომწყვდეუ- ლი და სწორედ იმ დროს, როდესაც დარწმუნებულან, რომ დიჭირეს, ჩი- კლავენ ძაღლივით, მღებრდ ერთბა- შად და მოულოდნელად ხელიდგან გაუსხლტებოდა, ქაჯსავით გაქრებოდა და პირ-დაღებულს რუსებს გაკვირვე- ბით ხელებს ვააშლოვინებდა.

ის ყველგან იპოვიდა გზას, ყველ- გან გაძვრებოდა, ყველგან გამოსხრეკ- და საშუალებას და მით სანატრელი გზის მჩვენებელი და ამხანაგი იყო, იმ არეულობის დროს, როდესაც ათა- სობით სახლ-კარ გადაშვარანი წარ- მოუთქმელის წადილით გულში და თავ-შეფუყალბებლად მტრის გადახდევინ- ებას და ეძებდნენ. თითონ მღებრდიც, როდესაც დამშვიდებული მემამულე იყო, ჰყვანდა ცოლი, პატარა შეიღი- და სცხოვრებდა ტყეში გამარტოებით, რადგანაც ფუტკარი გაეჩინა და იმათ უფლიდა; მაგრამ ერთს დღეს დაეცნენ ამ ადგილს რუსები, გაღუწვეს სახლი,

ნილა სასტუმროს პატრონი.—მსლა ამას მობრუნებთან და ჯერ ბრტყლად უცემით ხრძოლებით და შეჭდებ კი- დეც დაუჭრიათ სამ ალაგას. მითი ამათგანი რეგოლეგრით ყოფილა და ორი ხრძოლით. მთელი სასტუმრო უეჭვ დაუყენებია ამ უწესო მოქ- მედებას ამ პირებისა, რომელნიც ჯერ ავაზაკებად მიუღიათ საზღვრო ტანთ- საცმლით, მაგრამ მემრე კი აღმოჩე- ნილა, რომ ორი ამათგანი ყოფილან ნამდვილი შტაბს-კაპიტნები, ბალუევი და ბუტკევიჩი და ერთიც იუწყერი— ასტროვსკი. არეინ რის, რა მიხვებით გაცხარებულად ჰყვიროდნენ თურმე ეს ბატონები: დაჰკარით მაგას! ვე ჩვენი კაცი არ არის! ქართველია! მოჰკალით ქართველი!—მოუყენიანთ პოლიციის მოხელეც, მაგრამ, საქმის შედგენის მაგიერ, ეს ბატონი მოხელე ამ სამი პატიოსანი პირებით იმ დამეს კარგა ლაზათთან ვახშამს შეექცნენ თურმე შენიგის პავილიონში. დედა- კაცს, რომელსაც ეს პირნი შეუხტნენ დაჰკარგევა—ერთი ოქროს სამაჯური, ორი ფირუზის ბიჭედი და სასტუმროს პატრონს საათი ვერცხლისა ოქროს ჯაჭვით. ამ საქმეზე გამოძიება მი- დის.

მუთანის მახრის სამიქაოს საზო- გალოებიდან შემოგვჩივიან, ჩვენი სა- ზოგადობისთანა მიგდებულნი, მიყრუ- ებული ძვრად თუ მეორე მოიპოვე- ბაო. შოველ სიკეთეს მოკლებულნი ვართ ჩვენაო: არც სკოლა ჩვენთვის არც სასოფლო ბანკი, თუ დეპოეტი, არც გზები რივიანნი და არც მოხელე- ნი... ჯერ ბატ. პრისტავაც ისე გაგ- ვიძვირა ნახე, თორემ უეზდის უფ- როს ვინდა დაეძებდაო. აღრინდუ-

რომელშიაც ჩაიწვა იმის პატარა შეი- ლი, ცოლი წაიყვანეს ტყვეთ და თი- თონ მღებრდი კი რაღაც მანქანე- ბით, დაჭრილი რამდენიმე ადგილს, გაექცა. ამ დღიდან მოსწადდა იმას შურის-ძიება, აილა თოფი ხელში და ბევრს აუტირა დედა, ბევრს შეუღება პერანგი სისხლის ფრად.

მღებრდ ვაჟყურებდა გზას, და ამ ყურებაში კარგა ხანმა გაიარა, რო- დესაც სალამოს პირობას მტვერი ავარ- და გზის ერთი მხარეს. ის და-ცქერდა და უკანასკნელს მზის სხივებზედ აშკა- რად გაარჩია ყაზხის ჯარი, რომელ- თაც წინ მოუძღვებოდა რამდენიმე აფიცერი. იმას მაშინვე გული აუცხ- ცახა სურვილმა, რომ რამდენიმე კა- ცი გამოეგლიჯა ამ ხალხისგან. იმან მოათვალთვრა ადგილი და შეამჩნივა, რომ იმ.თა და ყაზახების შუა ჩამო- დიოდა დიდი ხევი; წარსული ავდრის გამო წყალი აღლეგებულყო და თან მოჰქონდა აუარებელი კუნძები, რომ- ლებსაც ჩხირსავით აბრუნებდა. ტყე ერთს ადგილს წყლამდინ ჩამოდიოდა და წყლის პირს პატარა ქალა გადაშ- ლილ იყო, ამ ქლის პირ და პირ გაღმაც რამდენიმე აუჩქები თითქოს განგებ ვისმე ჩაეყარა, პატარა ბილი- კის ნაპირებზედ, რომელიც უთუოდ

ლად დაიარებინაო ჩვენი ხელმძღვანე- ლი ქურდები ყოფილა. მღებრდის მუ- თაურებით.

როგორც გვაცნობეს, სასულიერო მთავრობას დაუნიშნავს წმ. ნინოს სობოროში წინამძღვრად ლეღელ-მო- ნაზონი ნიკოლოზ.

სიხარულით ვეგებებით ამ ამბავს და ვისურვებთ, რომ მამა ნიკოლოზს შესაფერი ყურადღება მიექციოს ჩვენი ძველი დიდების ნაშთისათვის და იმის მრევლისათვის.

ბუშინ წინ, კვირას, მართულმა დრამატიულმა დამა წარმოადგინა არწრუნის თეატრში სამ მოქმედებია- ნი დრამა „შეშლილი“ და ვოდველი „ზაიყუში“. ეს ორივე პიესა ნათამაყე- ვია და დრამის მკითხველებმა კარგად იციან, რომ ორივე პიესა კარგადც მიდის ჩვენს სცენაზე. ცელილება იყო მხოლოდ იმაში, რომ ანდრონიკო- ვისა თამაშობდა პირველად შემოი- ლის ცოლს და ძორინთელი ყმაწვილ ქალს. მრთავ ჩინებულად აღასრუ- ლეს თავიანთი როლები და ანდრო- ნიკოვისამ კიდევ ერთხელ დამტკიცა, რომ ის გამოდგება დრამატიულ რო- ლებში.

„ზაიყუში“ თამაშობდა შიფინის როლს ჯორჯაძე, რომელმაც სწო- რედ მოხდენილად ასარულა მოხუ- ცის კომიკური როლი, რომელსაც ტანიც და სახეც შეჭვროდა და ის ორგანიული ნაკლულებია, „ბლუობა“ არ გამოისმობდა, რადგანაც ჩქარი ლა- წყლის და-ალევე გზად ჩამოდიოდა. როდესაც ყველა ეს მოათვლიერა, იმან ისევე ჯარს გახედა, რომელიც დარწმუნებული უშიშარს მდგომარეობას, რადგანაც ეს ადგილი მლა- დიკავკასს არ იყო დამორგებული, სრულიად უზრუნველად მოდიოდა. იმათ არავითარი, ამ გვარს მგზავრობა- ში საქირო, სიფრთხილე არ მიელოთ. მღებრდმა გაიღიმა რამდენჯერმე და სიამოვნებით ჩაიციხა, ეტყობოდა რა- ლაცა მოაზრება მოუვიდა თავში. ის მივიდა საჩქაროდ თავის ამხანაგებთან და გამოაღვიძა ისინი.

— რა ანბავია, იკითხეს იმათ? — აგერ. გაიშვირა ხელი ჯარის- კენ. შევლამ მიიხედა იქით და დანახა ყაზახები. — თუ სავაჟაკოთა ხართ წამო- ხულნი, შემთხვევასაც ღმერთი გაძ- ლევს... — აქედან ვესროლოთ? იკითხა ჩორამ. — აქედან მეტად შორია, რას გავაწყობთ? დაუმატა იაგომ. — აქედან ტყვიაც ვერ მისწვდება, გაღმა ქალაში უნდა გავიდეთ. დაწყვეტით უთხრა მღებრდმა. შევლას მოეწონა ეს აზრი.

არაკი არ უნდებოდა. საფაროვის ქა-
ლი, ბაბუნია, აბაშიძე შეუღარბელ-
ნი იყვნენ ამ პარესაში-

უცხოეთი

საზრანგეო. ბაზეთ „Rappel“-ში
დებულობდა წერილი მიქტორ ჰიუგო-
სი შესახებ მკვებტიდან ცნობებისა,
რომლითაც მტკიცდება სინამდვილე
არაბის სიკვდილით დასჯისა:

„არაბის სჯიან. რა არის არაბი?
ამჯანყებელია ის? ღიან, — იძახის ქე-
ლი. არა, — დუღუნებს სულთან. მან-
მათაისუფლებელია ის? მისი გან-
მათაისუფლებელი? მკვიბტის ხალხი
მხოლოდ მგოცე საუკუნეში შეიქნე-
ბა ხალხად. ღღეს კი ის არ არსებობს.
მტერი ხომ არ არის? მაგრამ ეს ხომ
რას გამოიწვევდა და ესლა ხომ არა-
ეთარი ომანობა არ არის. იყო მხო-
ლოდ უბრალო ომის მზგავსი შეტა-
ება, რაზედაც ინგლისმა უნდ გან-
ვიმარტოს კიდევ თავისი მოქმედება,
მაგრამ ომანობა კი არაეთარი არ
არის. ინგლისი არ ეიომება მკვიბტეს;
ინგლისი არ ეიომება მსმალეთს. მაშ
რა არის არაბი? იგი — ტუსალია.

რაილა შეგვეხება ჩვენ, ცოტათი
ცნობილებს, ჩვენ ვარსებობთ, ჩვენ
ყოცხლებთ და მართებლობა ჩვენს
ვერდით მოქმედებს. იმათი მოქმედე-
ბა დაფარულია ჩვენთვის, ჩვენ არ
ვცით რას აკეთებენ ისინი და იქნება
თვითც არ იცოდნენ, რას აკეთებენ.

— წყალში საით გავიდეთ? ცოტა
სიღმის შემდეგ იკითხა ჩორამ.

— აიქ ხილი არის, უპასუხა მღებრ-
მა და მოუბრუნდა დანარჩენებს: —
მუღარ ზოზინობთ დაგვიგვიანდება.

— ჩვენ მზათა ვართ. იყო საერთო
ბასუნი.

ამხანაგებმა ღმერთის სახელი ახსე-
ნის ქრისტიანებმა პირჯვარი გადაი-
წერს და მღებრდის წინამძღობლო-
ბით გასწიეს ჭალისაკენ. ისინი მალ-
ეით და შეუშინველნი გავიდნენ გაღ-
მა, შევიდნენ ბუჩქებში და ამოცრჩი-
ნეს ადგილი ისე, რამდენათაც სახერ-
ბო იყო სასროლოდ.

მზისა და იმათ შუა, სულ არ იქ-
ნებოდა სამოკ ოთხმოცი საყენი და
მლოდნენ უფრო მოახლოვებას. რო-
დესაც ამხანაგები დაბინავა მღებრდ-
მა თითონ მაშინვე საღდაც წავიდა
და იქამდისინ არ დაბრუნებულა, სა-
მაშ ყაზახები ჩასაფრებულებს არ გა-
სწორდნენ. ის იყო თოფები მოი-
მარჯვეს მემორება და ნიშანში იღებ-
დნენ ყაზახებს, როდესაც მღებრდმა
შობაშად წასჩურჩულა:

— არ ესროლოთ, არ ესროლოთ?
— რა ანბაყია? ჰკითხეს გაკვირვე-
ლმა ამხანაგებმა.

— აბერ. მოკლედ უპასუხა იმან

მაგრამ ჩვენ ვხედავთ, რასაც ისინი
ვერა ხედავენ, ჩვენთვის ცის სიერცეში
გარდაშლილია, რაც უნდა მომავალში
მოხდეს: ჩვენ ვხედავთ მაჰმადიანობის
განადგურებას აღმოსავლეთში და კა-
თოლიკობის დაკეპას დასავლეთში,
ჩვენ ვხედავთ აჭრიკა განათლებაში
წინ წასვლას. აა რასა ვხედავთ ჩვენ!
მართებლობამ დამალოს ჩვენგან რა-
საც ის მოქმედებს, ჩვენ ვხედავთ რა-
საც განათლება ჩადის. ჩვენ კმაყო-
ფილნი ვართ.

სიკვდილით დასჯა იყო წარმო-
მადგენელი ყოველის ძველის დროის
მძიმე დამაშავესათვის ის იყო ანგე-
ლოზი ძველის კანონდებულებისა.
ღღეს ის განდგენილი, განკიცხულია.
აი 50 წელია უკვე რაც 27-დთ სახელ-
მწიფოთ განდგენეს იგი თავიანთ კა-
ნონ დებულებიდან. მართებლობათ,
რომელთაგანაც შეწყნარებულია კი-
დეგ ეს (სამწუხაროდ, ამათ რიცხვში
შრანცია!), ემორჩილებიან რაც შე-
იძლება მხოლოდ მცირე ოდენად;
იმათ ეშინიან და რცხვენიანთ კი-
დეც მისი. — არ მოიპოვება არსად იმის-
თანა განათლებული მოსამართლე,
რომელმანც მოაწეროს ისეთს გარ-
დაწყვეტილებას ხელი, რომლიდამაც
სიკვდილით დასჯა გამოეა. ის უკვე
ანგელოზი აღარ არის, ის — მოჩვენე-
ბაა.

აქ გვაჩერებენ ჩვენ და გვეუბნე-
ბიან: სიკვდილით დასჯა ესლა უფრო
გაძლიერებულია, ვინემ ოდესმე ყო-
ფილ. იმას თითქმის მრთელი დედა-
მიწა აღვიარებს კიდევ. ის ისე მცირედ
მოკვდა, რომ კიდევა ჰკვლენ. არაბი
უნდა დახვრიტონ. მს სიტყვები ჩვენ

და ვაიშვირა ხელი მომავლებისა-
კენ.

შველამ მიიხიდა იქით და დაინახეს,
რომ სამი აფცერი გამოცალკევედა
ჯარს და დაადგნენ წყლის ბილიკს.
იმათ უთუოდ უნდოდათ ესარგებლად
წყლის სახლოვით და დაელოცინებო-
ნათ ცხენებისთვის წყალი.

ისინი მოდიოდნენ უზრუნველოდ,
სიცილით დამხარულად, რადგანაც
დარწმუნებულნი იყვნენ, რომ აქ
მშვიდობიანს ადგილს იყვნენ და
ფიქრი არაფრისა ჰქონდათ.

სამთავეს სახე დარუმბებოდათ, წარ-
სულოს ღამეს ბაზუზთან მუსაიფის გამო.
ისინი იქამდინ მოახლოდნენ მყარა-
ულებლებს, რომ აშკარად მოის-
მოდა იმათი ლაპარაკი.

აფიცრები ლაპარაკობდნენ თავი-
ანთ ჩიჩნთ სოფელ აჩლიყში ყოფ-
ნის და იქ დროს გატარებაზედ.

— მე მომცეს სადგურად, დაიწყო
ერთმა, — ერთი ჩიჩნის სახლი.. ისეთი
მშვენიერი ცოლი ჰყვანდა, ისეთი, რომ
რალა გიოხრათ!.. ტანადი, თვალადი,
ემაწილი, — თითქმის ბავში!... ივა-
ლებიღგან სულ ცეცხლს აფრქვედა!...
მე დაუწყე არშიყობა, ისიც იცინოდა
და მე დავრწმუნდი, რომ იმასაც მოე-
წონდი, მაგრამ დრო ვერ ჩავევდლო

გვაკვირებენ, მაგრამ არ გვაწუხებენ.
არა, განათლება ბარბაროსობა რო-
ლია; არა, იმისი ნამდე ლი მართლ-მა-
ჯულება მხეცობა როლია; არა, გა-
ნათლება როდი ჰკლავს კაცს ისე, რო-
გორც ეს ძველად ხდებოდა; არა, ის
არ დაიწყებს იმ ნაირს დიდს საქმეს,
რომელიც აღავსებს მგოცე საუკუნეს
ამისთანა მოქმედებით, მოქმედით-
ვის ეს იქნება გამოცანად, და აღ-
მამსრულებლებთათვის დანაშაურებად.
არა!

გიკტორ ჭეგოვა.

ბვილისის სამკურნალო.

ავადმყოფები მიიღების დილის რვა
საათიდან თორმეტ საათამდის.

ოტ შაბათს. გარდავეისი და ღი-
სიცივი — შინაგან ავადმყოფობისა; კელ-
დიში — სიფილისტიკური და სირურგიული
ავადმყოფობისა; ბასურტოვი — ბუბიაზის,
ქალების და ემაწილების ავადმყოფობი-
სა; ბაბავეი ძარღვების სისუსტის და ში-
ნაგან ავადმყოფობისა.

სამ შაბათს. მინკევიჩი — სირურ-
გიული ავადმყოფობისა; ღისიცივი —
შინაგან ავადმყოფობისა; კელდიში — სი-
ფილისტიკური და სირურგიული ავად-
მყოფობისა; ბასურტოვი — ბუბიაზის, ქა-
ლების და ემაწილების ავადმყოფობისა;
ბაბავეი და დანიელ-ბეგოვი — ძარღვების
სისუსტის და შინაგან ავადმყოფობისა.

ოთხ შაბათს. ღისიცივი და მი-
რიმანოვი შინაგან ავადმყოფობისა; კელ-
დიში — სიფილისტიკური და სირურგიუ-
ლი ავადმყოფობისა; ბასურტოვი — ბუ-
ბიაზის ქალების და ემაწილების ავად-
მყოფობისა; ბაბავეი — ძარღვების სისუს-
ავადმყოფობისა.

ხელში, — ქმარი რა შორდებოდა...
მრთს საღამოს ამხანაგები შეიყარნენ
ჩემთან, ვადავკარით კარგად, ყველანი
ჩემს სახლის პატრონს ცოლს შემომ-
ნატროდნენ და დამცინოდნენ, რომ
აქამდინ ვერა გავაწყე-რა. ბოლოს
სტუმრობა დაიშალა, მე დავრჩი მარ-
ტოკა... სახლის პატრონი კაცი-შინ

არ იყო და მე საუკეთესოდ დავინახე
ეს საღამო ქალს გავარშიყებოდი...
შევიპარე იმის სახლში, მაგრამ ქალმა
ყვირილი გააბა და ერთბაშად შემო-
ვარდა იმისი ქმარი, რომელიც დაბ-
რუნებულყო და გარეთ ცხენს უფ-
ლიდა. ძიდევ კარგი რომ იარალი, არ
გაჰყოლოდა თან და სალდათები-კი
ახლოს იყვნენ, ყარაულად დადიოდ-
ნენ და ხმაურობაზედ შემოცვიდნენ,
თორემ სწორეთ ხანჯალზედ ამაგებდა
ის პირუტყვი!...

— და რა საკვირველია? ისინი ისე-
თი ველური ხალხია, რომ იმათგან
ყველა დაიჯერება! ჩაუტოო სიტყვა
მეორემ.

— პეტრ ნიკოლაევიჩ! ნუ უშლით
გათაოს! ღაუმატა მესამემ, რომელიც
ნერწყვის ყლაპით ყურს უგდებდა ამ-
ხანაგის ცინიკურს ლაპარაკს და თავის-
თვისაც ნატრობდა ბედნიერს შემთხე-
ვეის.

— პეტრ ნიკოლაევიჩ! ნუ უშლით
გათაოს! ღაუმატა მესამემ, რომელიც
ნერწყვის ყლაპით ყურს უგდებდა ამ-
ხანაგის ცინიკურს ლაპარაკს და თავის-
თვისაც ნატრობდა ბედნიერს შემთხე-
ვეის.

— პეტრ ნიკოლაევიჩ! ნუ უშლით
გათაოს! ღაუმატა მესამემ, რომელიც
ნერწყვის ყლაპით ყურს უგდებდა ამ-
ხანაგის ცინიკურს ლაპარაკს და თავის-
თვისაც ნატრობდა ბედნიერს შემთხე-
ვეის.

ხუთ შაბათს. ღისიცივი — შინაგან
ავადმყოფობისა; კელდიში — სიფილის-
ტიკური და სირურგიული ავადმყოფობი-
სა; ბასურტოვი — ბუბიაზის, ქალების და
ემაწილების ავადმყოფობისა; ბაბავეი —
ძარღვების ავადმყოფობისა.

შაბათს კეგეს. მინკევიჩი — სირურ-
გიული ავადმყოფობისა; ღისიცივი, მი-
რიმანოვი და დანიელ-ბეგოვი — შინაგან
ავადმყოფობისა; კელდიში — სიფილის-
ტიკური და სირურგიული ავადმყოფობი-
სა; ბასურტოვი — ბუბიაზის, ქალების და
ემაწილების ავადმყოფობისა; ბაბავეი —
ძარღვების სისუსტის ავადმყოფობისა.

შაბათს. ღისიცივი — შინაგან ავად-
მყოფობისა; კელდიში — სიფილისტიკუ-
რი და სირურგიული ავადმყოფობისა;
ბასურტოვი — ბუბიაზის, ქალების და ემაწ-
ვილების ავადმყოფობისა; ბაბავეი — ძარღ-
ს სუსტის ავადმყოფობისა.

განცხადებანი

გუზნივის მოღვაწეად, გოდფრუას
სირიის გვერდით
მოკლე დროით

შეიძლება ნახვა ყოველ დღეს დილის
10 საათ. საღამოს 11 საათამდის.

საკვირველი სანახაობისა:
12 წლის ემაწილი ქალი

ელიზა,

ბუნების საკვირველება, სიმძი-
მით თერთმეტი ფუთი და 33
კირვანქა, მხრებში გარშემო

— ახ! უკაცრავად. მერე?

— მერე რა? ღიპირეს ჩიჩნელი,
ღანინშნა გამოძიება და რამდენიმე
დღის შემდეგ ჩამოახრჩეს, როგორც მო-
ღალატე, რომელმაც მოიწადინა აფიც-
რის სიკვდილი.*)

— ახიც იყო იმ ავაზაკზედ! მოუ-
წონეს იმას.

— რამდენსაც მეტს ჩამოახრჩობენ
მაგ ქურდებს, იმდენად უკეთესი იქნე-
ბა! ღაუმატა მეორემ.

— ცოლი რალა იქნა? იკითხა პირ-
ველმა.

— ცოლი? ღიმილით უპასუხა მო-
ამბემ. — ცოლი ჩემს ხელთ არ იყო...
ის ჯერ დავაჭერინე, მემრე, ჩემო ბა-
ტონო... აი აქ დავაღვიწით ცხენებს
წყალი, პეტრ ნიკოლაევიჩ! მრთ ბა-
შად შესცვლა საუბარი მოლაპარაკემ
რადგანც წყალს მოახლოდნენ და
შერცხვა ცოლის, წამებისა.

ს. მონსუბარდიე.
(გაგრძელება)

*) ამ შემთხვევის შესახებ მთხრო-
ბას სახელად უკლებუდ. „დროების“
მკითხველები შეძლებენ წაიკითხვენ.

